

תורתך שאלתי

עיוון בפרשת השבוע דרך שאלות ותשובות

בעלון זה נגנוון שאלות ועליהן מקבץ תשובות מתוך הספר
'תורתך שאלתי', מבית אחת שאלתי'

אחד
שאַלְתִּי
למחדלי גננייהו וטביהו

לפרשת משפטים תשפ"ה

ומכה אביו ואמו מות יומת (כא, טו)

מדוע נכתב כאן דין של מכח הוריו?

רש"י: לאחר שנכתב דין של החובל בחברו שאין דין
במייתה, אלא רק בתשלומיים, כתבה התורה את דין של
החולב באביו שחביב מיתה.

aben עזרא: לאחר שכתבה התורה 'מכה איש גםות מות יומת',
שחייב מיתה על שהיכה והרג אדם אחר, ביארה בפסקוק זה
שיש מכח שדין מיתה, על אף שהמוכה לא מת, וזה מכח
אביו ואמו.

חזקוני: משום שמכח אביו או אמו עושה מעשה חמור מאד,
על אף שלא עשה בהם חבורה, וכך יש לו דין זהה לשיל רוצח.
אלשיך: למדנו שעונש מיתהינו ימידה כנגד מידת', שמי
שהוציא נפש יוציאו ממנו את נפשו להינקם, אלא יש
שעונשם מיתה, על אף שלא הוציאו נפש.

**וכי יפה איש את עין עבדו... ושותה
לחפשי ישלחנו תחת עינו?** (כא, כו)

מדוע לחפשי ישלחנו תחת עינו?

aben עזרא: כדי שלא יהיה אדוניו אכזרי, שיכה אותו מכות
קשה. התורה כתבה שם ישחית את עינו, או איפלו את
שינו ייצא העبد מרשותו חופשי ויאביד האדון את ממונו.

בכור שור: עפ"י הדין היה ראוי לשלם לו, ככל חובל ברעהו,
שנדרש לשלם. אולם התשלום לא יועיל לו, שהרי 'מה שקנה
עבד קנה רבו', ולכן התקנה היחידה היא רק לשחררו לחפשי.
רש"ר הירש: יציאתו של העבד לחופשי מהווה פיצוי שבדרך
כלל עללה בהרבה על ערך הנזק שנגרם לו. אין זה
"תשלומיין", אלא "קנס", באמצעותו רצתה התורה להשיב
את האדון שיתיחס לעבדו הכנעני במתיינות וברחמים, וינהג
בו בזהירות יתרה, ואף יותר מאשר לבני בןchorין.

וגר לא תזננה ולא תלחצנו (כב, כ)

מדוע אונאת הגור הזורה באופן מיוחד?

aben עזרא: מדובר בגור תושב ללא משפחה וכל תושב יכול
להונטו בהוננו או בדירתו ולהביאו לידי לחץ על ידי עדות.

בכור שור: קל להונטו את הגור, משום שאינו מכיר את כל
עניני הארץ.

רבי חיים פלטייאל: "ולפי שצרתו מרובה, עונשו מרובה".

לקבלת "טעימה", קבצים לדוגמא מספרי תורתך שאלתי
נא לשולח את המילה 'דוגמא' למיל' office@shaalti.co.il

גליון מס' 175

ואלה המשפטים אשר תשימים (כא, א)

**מדוע פרשת דין סודרת לאחר מתן
תורה ועשות הדברות?**

בכור שור: לאחר שמנתה משה דיינים, והעמיד שרים
אלפים ושרים מאות, אמר לו הקב"ה: 'ואלה המשפטים
אשר תשימים לפני השופטים.'

רmb"z: לאחר שהשלימה התורה את איסור עבודה זרה,
וחתמה את עשרת הדברות בלי תחמוד', מפרטת את
הدينים והחקקים, שיידעו מה שייך להם ומה לא, כדי
שיזהרו מחמדת הממון.

בי תקנה עבד עברי שיש שניים יעבד

ובשבעת יצא לחפשי חם (כא, ב)

**מדוע פתחה התורה את הדינים במשפט
העבד העברי?**

רבי אברהם בן הרmb"ס: "משום שמצוות עבד עברי היא
מצווה התלויה בגופו של בעל התורה, בהיותו נתנק
ממידת החירות שהוא השורש שלו ועליה נבנתה
התורה", כפי שכתוב 'זגאלתי אתקם... ולקחתני
אתכם...'.

בי תקנה עבד עברי שיש שניים יעבד

ובשבעת יצא לחפשי חם (כא, ב)

מדוע נקבע שהעבד יעבד 'שש שניים'?

מדרש אגדה: "רמז על ישראל, לישראל עבדו בשש
גלויות, גלות מצרים, גלות סנחריב, גלות ארבעה
מלכויות, הרישי".

רmb"z: משום שבשילוחו בשנה השביעית יש זכרון
ליציאת מצרים, שנזכرت בדיון הראשון. יש בה גם
זכרון למעשה בראשית, בשנה השביעית של העבד הוא
 יוצא לשבעתון מלאכת אדוניו כדוגמת היום השביעי,
יום השבת. עוד מזכיר העבד את שנת היובל, שחלה
בשבעי שנים. היה ראוי לפתחו במצבה זו שהיא נכבדה
מאד, ורומזת לדברים גודלים במעשה בראשית.

לקבלת הגליון נא לשולח את המילה 'מעוניין'

במייל office@shaalti.co.il

ההפה אֲנָכִי שֶׁלֹּחַ מֶלֶאָךְ לְפָנֶיךָ (כג, כ)

במייהו המלאך ומודוע נשלח?

מכילתא ז רבי שמעון בר יוחאי: "זהنبيא. 'לפניך', שיהא
מਐיר לפניך כnr שהוא מאיר לכל הבית".
מדרש אגדה: "רבנן אמרו: זה המלאך מיכאל, והוא שבא
בימי יהושע, שנאמר 'אנgi שר צבא ה' עתה באתיכי'".
דרש: "כאן נתבשרו שעתידין לחטא, ושבינה אומרת להם
כפי לא אעלה בקרובך".
חזקוני: "نبيא ושליח. ועל יהושע נאמר, וליכא למימר
מלך ממש, שהרי הקב"ה לא אמר לשלוח מלך עד שעשו
העגל ואפ על פי כן לא קבלוהו".

וַיִּשְׁלַח אֶת נָעָרִי בְנֵי יִשְׂרָאֵל (כד, ה)

מייהם 'נערי בני ישראל'?

מדרש אגדה: "אלו הזקנים, ולמה קראם נורי, שנערין אל המצוות, כמו יומשך? הושע בן נוער", והוא היה באותו העת קרוב לששים שנה. אלא נער, שהוא נער לתלמוד תורה, ולפיקח זכה ויישב במקומו".

aban עזרא: "הם הבחורים בני הזקנים הבחורים שייעלו עם מושבה"

דרמב'ן: נער בני ישראל שלא טעמו טעם חטא. הם ראויים להקריב, על אף שאינם כהנים או בכורים, משום שהם הנברחים בעם והקוזחים בהם.

חתם סופר: זקנים בכורים. נקראו כך משום שבאותו יום היהו קטן שנולד, שהרי גור שנטגיאר בקטן שנולד, והואו יומן נכנסו ישראל בברית והתגיארו.

**מחפשים
שלוח מנות
ייחודי?**

ספר הדגל מבית 'אחת שאלתי'

מה שאלתך - לחג פורים
כ-480 שאלות ותשובות על מגילת אסתר

כי ישאלך - ליל הסדר
כ-500 שאלות ותשובות על הגזיה של פסח

**דעת נוכח
עדות הגדורה**

שלוח המנות שיישאיר חותם

אם ענפה תענפה אותו (כב, כב)

מדוע כפל הלשון 'עננה תעננה'?

מכילתא דרבי שמואל בר יוחאי: "למה נאמר 'אם ענה תעננה
אותו'? לחיבב על כל עינוי ועינוי".

מדרש אגדה: "אחד עינוי מרובה ואחד עינוי מעט".

כלוי יקר: מלמד שאם אתה מענה את היתום אתה גם מענה את הקב"ה, שהוא אבי היתומים ואז היתום למטה צועך, ובמקביל מידת הדין לעמלה צועקת והוא מקבל עקמת שניהם.

את חג המצות תשמר שבעת ימים תאכל

מצות (כג, טו)

מדוע חג המצות נכתב תחילה?

רש"י: משומם שהתבואה מבשלה בחודש זה את פירותיה.

בן עזרא: משומש שהוא ראשון לחדשי השנה.

ראשי הירש: משום שבו מצויינו את יציאתנו מעבדות לחירות, כמו גם המעבר מהיותנו עבדים למציאות של עצם.

התורה מצהה את כולנו בחג זה להתייחד עם הזיכרונות של לחם העוני והעבדות סביב למקדש. באותו הימים יתמלא לב כל

לא בראשן גדי בצלב אמרו (בג' גז)

מדוע אסור לבשל גדי בחלב אמו?

רשב"ס: התורה בקשה ללמד כאן דרך של תרבות. היא אסירה לאכול גדי בחלב אםו משום שהוא גנאי ודרך רעבתנות לאכול את חלב האם עם הבנים, כדוגמת התכchioוי ישור או שה אותו ואת בנו לא תשחטו ביום אחד'. וכן מצות שליחות הקון.

אבן עזרא: "כי אכזריות לב הוא לבש הגדי עם חלב amo,
בדרב לא תקם האם על הבוגרים"

רביינו בחיה: משום שהוא מטמטם את הלב.

**לקבלת "טעימה", קבצים לדוגמא מספרי 'טורט' שאלתי
נא לשלוח את המילה 'דוגמא' למייל office@shaalti.co.il**